

Ідеї

Еміль Верхарн

Переклад: Микола Терещенко

Над містом, де вирує жах,
Панують у людських серцях
Незримі, та ясні ідеї.
Вони, здається, линуць в емпіреї,
Пливуть до сонця крізь імлу.

В ранковий час, у день ясний, в вечірньому пилу,
Зимою, влітку, восени
Живуть вони.
І їх душа над часом і простором
У вічність дивиться безсмертним зором.

І перша серед них є сила,
Найбільша, дивна і жахна,
Що в кулаках і торсах клекотіла,
І що здійсмається ясна
У блискавичнім розумі людським.
Крізь золото, крізь марення, крізь дим,
Крізь кров і плоть, крізь зненависть і згоду,
Вона з'являється у полум'ї яснім
Від людських поривань, від божевілля льоту.

І кожну мить, — живуть чи помирають,
Чи то їдять, чи, може, заплідняють, —
Вона у кожному атомі бринить,
Мов поривання в боротьбі щомить.
Добро і зло однаково їй рівні.
Та, задихаючись в міській катівні,
Вона керує славою, то помахом руки
Здіймає раптом грізні блискавки
Злочинства дивного, що над віками
Стискає смерть червоними руками.

А поруч милосердя й справедливість —
Близнята із сердець подвійних і грудей —

Скрізь розливають спокій, мов елей.
Але в наш час забуто їх манливість,
Вони вже вороги, які в ім'я Христа
Впиваються у душу, мов сльота,
Підступними солодкими словами.

Від бога їх закон, з пекельними ділами,
І кодекс їх, мов згряя лютих псів.
І страх панує скрізь за наших днів.
Але всесвітній лад, що зацвіте навкруг
Барвистими й пахучими квітками,
Утворить інший, справедливий дух,
Що правитиме вільними світами.

О, днів майбутніх дивний край!
Він душі всіх чарує вкрай,
Що бачать час ясної мрії.
Віки не кинуть вічної надії,
Поки не скине світ своїх оков,
Не згине зненависть, не спалахне любов,
Досягши зрештою мети своєї.
Віки сумління прагнуло до неї.
Огнем гартоване, воно горить
І хоче цілий світ перетворить,
Добути щастя і сказати: ось бог!
Майбутнє ось, що птицею летить
У саяві оgneвім, немов серед квіток,
І золотим крилом спускається до нас,
Голубить зір людський в ясний майбутній час.

І вище від суда і сили злої,
Де правда, мов брехня, і злоба, мов оса,
І далі, ніж незайманість, серед імлі земної
Підноситься краса.
І темна, і ясна,
Медуза зваблива й Мінерва осяйна,
Сплітаючись подвійним міфом, мимохить
Вона своєю величчю гнітить.
І генії — прекрасної жерці;
Їм на лиці
Відбився блиск її очей.

Вона дає ім'я вікам, ачей
Вони скарбницею для неї стануть;
Їй сяйва у руках спалахують і тануть,
І оживають знов, і міняться щомить,
Щоб цілий світ скувати і перевить.

Єгипет мідний і Еллада золота
Її богам поставили, де мла густа
У храмах між оракулів здійсмалась.
Флоренца і Париж про чудо піклувались,
Щоб бути вівтарем, звідкіль у далині
На цілий світ засяли б їй вогні.
І в наші дні вона з'являється в димах,
З закритими руками, з променем в очах,
Схвильована від золота і сонця.
І полум'я нове, що, мов з віконця,
Крізь пальці ллється, зве до боротьби.
Але залізні молоти бурхливої доби
Так люто б'ють серед густої мли,
Що голосу її не чуєм майже ми.

І все-таки вона — гармонія всесвітня,
Що свій міняє лик в просторах світових,
В своїх зусиллях ледве що помітна.
Вона мов ключ до змін людських,
Вона нагадує про вище існування,
Звичайну радість і гучне змагання
До осяйних і неповторних днів,
Що радісно дзвенять під ледве чутний спів.
Хто вірить їй, тому часи байдужі,
Що б'ють у циферблати, наче в душі,
І в час, коли юрба ламає руки,
Змагаючись до світла від розпуки,
Мов сонячний міраж серед пустель німих,
З'являється краса — з піснями днів нових.
Над містом, де вирує жах,
Панують у людських серцях
Незримі, та ясні ідеї.

Джерело: Державне видавництво художньої літератури, Київ, 1946.

Переклад: Микола Терещенко